

Mitä tietämättömyys ja henkinen köyhyys tuottavat

Kirj. Klaudie Siivak.

Nuori nainen, lapsi sylissänsä, seisoo sen talon naapurissa, jonka rappula minä seison. Hän on tumma- värinen, mustasilmäinen juutalaisnainen. Mieheensä omistaa parturiliikkeen. He pukeutuvat hyvin, vaimo hiukan huolimattomasti kotosalla. Hän hellästi puhuttelee ja hyväilee pienintä lastaan ja jalcojensa vierellä istuu kaunisvoinen, noin neljänvuotias tyttönen. Silloin tällöin nainen luo minuun ystävällisen katseen. Meillä ei kuitenkaan ole mitään puhuttavaa ja minä poistun asioilleni, unhottaen tuon ensikerran näkemäni ja miellyttävän vaikutuksen jättäneen naisen. Huomenna kuulin ikäviä häneestä, enkä mitenkään tahtonut uskoa, että se olisi ollut totta. Saman päivän illalla, jolloin näin hänet, oli hän vengittu ja pääsi vapaaksi, kun miehensä maksoi kolmesataa dollaria sakkoo. Päästyään vapaaksi hän heti sanoi alkavansa samaa "bisnestä". Kun minulle kerrottiin tämä, olin minä näkevinäni hänen mustat, lempeät silmänsä ja sen rauhallisen ja hyväntahtoisen hymyn hänen huulillaan, joka mielestäni ei lainkaan ole sopusoinnussa hänen likaisen työnsä kanssa. Väitetään, että hän, vaikka myy viinaa, on kuitenkin siivokäyttökseen, joka on kyllä ihmeteltävää.

Ukrainalainen nainen, kolmen lapsen äiti, vuokraa huoneitaan nuorille miehille. Mieheensä käy katutöissä, on vanha ja vielä vanhemmalta näyttää hän alituisesta juomisesta ja raskaasta perheharmiasta. Vaimonsa juo enemmän kuin hän, mutta hän ei niin pian juovu. Pelaa korteilla, on aina tyytymätön elämäänsä ja vain silloin on tyytyväinen, kun miehensä ei ole kotona. Silloin hän kutsuu vuokralaisensa kortin peluuseen ja jos miehensä sattuu tulemaan ennen aikojaan, niin hän kuiskaa hänelle: "Kohta se vanha koira jo nukkuu, tulkaa uudelleen!" Hän on vankea, poskensa heleinpunaiset, hyväluontoinen ja erittäin herkää rakastamaan. Oikeana rakkautena hän pitää sen, jos voi olla sen vaimo, joka häntä kulloinkin eniten miellyttää. Lukea ei hän osaa, eikä halukaan, mutta syvästi kunnioittaa niitä, jotka lukevat. Pitää itseään liian kehnona ruvetakseen opettelemaan.

Sama nainen tuudittaa nukkuvaa lasta vasemmalla käsivarrella ja oikealla hän lyö kortteja pöytään niin kuin vaan tottunut tekee, hystyänen kömpelöä puhettaan rivoilla sanoilla. Pöydällä seisoo viinapullo ja lautasellinen makkaraleikkeleitä. Hetken pelattuaan hän voimalla syysä kaiken luotaan ja rupeaa hivelemään vanhemman lapsensa hiuksia. "Siinä se äidin elämän harmi... Ajatelkaa kun synnytti tuon onnettoman sille lujakaalle, joka ei nainut minua vaikka lupasi niin meinasin tappaa itseni sekä hänet, mutta ei riittänyt rohkeutta, sillä tiesin että tulevassa elämässäni tuskat olisivat vieläkin kovemmat. Sitten minun täytyi mennä vaimoksi tuolle pötkylle... tuolle variksen pelätille..." Hän itkee ja osoittaa viereiseen huoneeseen, josta näkyy nukkuvan likaiset jalat. "Tässä minä nyt olen ja hankin lapsia joka vuosi..."

"Mitä niistä hankkii", sanoo raka juopuneen ääni ja jatkaa rivoja sanoja. Koko joukko seuraa sitä. Sitten neljä huoneesta istuvaa juopunutta miestä alkaa keskustella, kuka ensin vaimoa suutelee. Leikki kääntyy todeksi ja riita uhkaa päättyä tappelulla, mutta nainen sanoo: "Menkää h—iin siitä, senkin veren- imijät, en minä teistä yhdestäkään pidä tällä kertaa; menkää heti ettei teistä jälkikään olisi..." Samalla hän pyyhki poskille vierähtäneet kyy-

neleet ja lempeästi sanoo yhdelle voi... ja lapset saivat häneltä rauheista: "Sinua minun täytyy puhutella ja te muut menkää!"

Siitä oli kulunut melkein koko vuosi. Nainen makasi sairashuoneessa vastasyntynyt lapsi vierellään. Hänen poskensa ovat entistä punaisemmat kuumeen vuoksi, kasvojen ilmeet rauhalliset aivan kuin kaikki hänen elämässään olisi juuri niin kuin pitääkin. Huoneeseen astuu sairaanhoitaja jäljessään kaksi miestä. Toinen heistä on pitkä ja vankka ja toinen lyhyempi mutta nuorempi. Jälkimmäinen astuu rohkeasti sairaan luo ja suutelee. Sairaanhoitaja on täynnä ihmettelyä ja mittalee uteliaisuuden ja ylenkatseen sekaisilla silmäyksillä, sitten poistuu. Pitempi miehistä katsoo naisen vuoroin vihaisesti ja vuoroin vahingoniloisesti. Vihdoin hän epäröiden lähestyy ja kysyy: "No, mikä olisi asia?" Nainen salaman nopeudella ponnahtaa puoleksi istualleen ja molemilla käsillään tarttuu miehen kaulaan, joka vastustelee. Hän puuree ja nipistelee.

"Sinäkö tulit, tulit vihdoinkin ja minä kun luulin jo ettet koskaan tulisi, minä... No, katso nyt tuota pikkua enkelini, katso tyttäresi, eikö se ole lihava ja niin punainen vielä". Mies istuu tuolla helvetillinen hymy leviävä yllä hänen kasvojensa.

"Millä voit sen todistaa, että se on minun lapseni? Yhtä hyvin se 'vanha koira' voi olla hänen isänsä. (Sillä hän tarkoittaa naisen vihittyä miestä). Tai ehkä Semjon... sinä sen voit parhaiten sanoa... ehkä lapsi on sinun?"

Lyhyempi mies katsoo alas lattiaan ja välinpitämättömästi sanoo: "Sitä on kovin vaikea sanoa, koska hän ei itsekään sitä tiedä... Mutta, Grigor, älkää kuitenkaan olko osoittamatta avustusta hänelle, sillä se... niin kukapa voi sanoa... se voi kuitenkin ehkä olla teidän lapsi..."

Vanhempi mies voimalla syysä kyyrällä lään seuralaistaan, sanoen: "Luuletkos etten minä linnassa istuessani tiennyt teidän kompukista, tiesin kyllä Teitä kävi neljä hänen luonaan joka iltana ja oma miehensäkin vielä lisäksi... ja minun nyt pitäisi omistaa lapsi... Ha, ha, ha!" Nainen ei hermostu. Hän koettaa rauhoittaa riitelijöitä:

"Älkää nyt suotta... älkää kehdatko, kyllä kaiken sovittamme. Eihän se 'vanha koira' aavista mitään. Kyllä se sen omistaa, mutta kun katsomme pikkua enkelini sormia, niin ne ovat kyllä aivan kuin sinun... Katsokaa nyt, hyvät ihmiset, itsekin, katsohan tarkkaan." Hän kääntyy nuoremman puoleen, joka vastaukseksi, tylsä ilme silmissään, vaan nyökkäyttää myöntävästi.

Sitten asia vallan kun unohtuu ja he rupeavat keskustelemaan kuka rupeaa kummiksi ja iloisina ja tyytyväisinä päätetään, että nuorempi kylä voi olla kummikin...

Tämän jälkeen nainen pyytää, että miehet ehdottomasti kävisivät kirjokassa ja uhrasivat dollarin vahakenttilöihin Neitsyt Marian kuvan eteen. Miehet lupaavat sen ja nainen lisää: "Rukoilkaa tälle kultuselleni pitkää ikää, ja sen hän tulee samaan... ja sitten, kuulkaahan, älkäähän nyt noin kiirehtikö, muistakaa hankkia uudet kortit. Manjka repi ne entiset ja aivan täisi syödä vatsaansa ässävaltin... Ha, ha, haa — niitä karkaroita! No, kuinkas ne lapsukseni voivat, eikö Ivan hakkaa niitä kovin?"

Nuorin jonkinlaisella ylpeydellä sanoo: "No, tiedätkös, yhtenä iltana se potki jokuista. Sanoi olevansa väsynyt. Minullapa sattui olemaan pullollinen viinaa ja minä juotin ukon humalaan, niin humalaan kuin ikinä

voi... ja lapset saivat häneltä rauhan.

"No, etpäs tiedä, kuinka iloinen olen, että tulit kuitenkin", sanoo nainen vanhemmalle miehelle. Ja noutten taas istuma-asentoon, tarttuu miehen kaulaan ja puristelee niin, että miehen kasvat käyvät tummanpunaisiksi ja hän koettaa vapautua. Samalla astuu sairaanhoitaja kiukkuiseen sisäin.

"Mitä te teette?... Mitä te mennaatte oikein?... Siellä on eräs pieni mies, joka tahtoo nähdä teitä, mutta minä sanoin, että ainoastaan puolisonne voi nähdä teitä. Sanokaa kumpi näistä kahdesta on miehenne?"

Vastauksen sijaan nainen katsoo ihmeissään sairaanhoitajaan ja miehiin vuoroin. — Kotvan kuluttua hän kuitenkin sanoo:

"Antakaa hänen tulla, hän on minun miehni".

Molemmat miehet ymmärtävät sairaanhoitajan kiukkuisesta katseesta, että on aika lähteä ja ääneti seuraavat häntä. Käytävällä heitä vastaan tulee pieni kuivettunut mies, niin säälittävän nöyrä ja tyytyväinen. Teeskennellyllä iloisuudella hän kysyy ohimennen: "No, kuinka he ovat siellä?" Kukaan ei vastaa. Hän si- vuutettuaan sairaanhoitajan vasta kumartaa syvästi laskien hattunsa miltei lattialle.

Tämän on kertonut yksi näistä kurjista ja pimeistä, joka on saanut vihdoinkin voimia pyrkiä parempaan, ja hän yhtä paljon kuin tämän kirjottajakin ihmettelee, että on voinut olla niin alas vajonnut kerran.

Juutalainen nainen, kolmen lapsen äiti, lukutaitoinen ja kielitaitoinen on eronnut miehensä juoppouden tähden. Hän on vielä miellyttävä ja virkeä. Kasvojensa piirteet kertovat kauneudesta menneiltä vuosilta. Tyttärensä Anna on aivan äitinsä kuva. Hän on vasta kahdeentoista vanha, mutta hänen käytöksessään on jotain aikaihmiä muistuttavaa, joka tekee hänet vastenmieliseksi. Äitinsä on kunnioitettu, riivo nainen, mutta hänellä on kummalliset käsitteet lapsensa kasvatuksesta. Hän kun kerran on eronnut vihitystä miehestään, ei katso ollenkaan vääräksi sitä, jos eläkin yhdyselämä toisen miehen kanssa, vaikka kirkollismieliset kyllä katsovat asiaan toiselta kannalta. Mies, joka häneen mieltä, on kymmentä vuotta nuorempi häntä ja hän usein sanoo sille: "kuulehan, minä olen jo vanha, enkä toimeentulonkaan vuoksi tarvitse sinua, kyllähän tämä puotirahja meidät elättää, niin ota sinä Anna vaimoksesi parin vuoden kuluttua ja ehkäpä hän pikemminkin kehittyi. Katsoppa, kuinka hän on täyteläinen ja löydyt hänessä minun muotoni ja ehkäpä luontokin."

Tämäntapaisesti hän puhuu miehelle, joka on hänen puolisonaan ollut jo kaksi vuotta (vihkimättä). Hän on ottanut asian aivan vakavalta kannalta ja lupaa olla edelleenkin hänen vaimopään, kunnes Anna on kehittynyt aikaihmiä.

Bulgarialainen nainen, lukutaidoton ja juoppo, pitää kovassa kurissa kah- ta lastaan Meeriä ja Vüalia. Pienim- mästäkin syystä he saavat ankaran selkäsäunan. Isä ei katso ollenkaan oikeudekseen sekaantua asiaan, usein poistuu huoneesta tappelun ajaksi. Meeri on neljäntoista, kaunispiirteinen mutta rumaliikkeinen tyttö. Missä vain näkee miehiä (poikasia ei hän siedä) sinne rientää hän kiireellä ja tekee kaikenlaisia rumia ja miesmäisiä metkua, kunnes joku naapureista käy kieliänsä äidille, jolloin tämä häkee hänet kotia, milloin vetään tukasta, milloin lyöden keskiruumiiseen lepillä. Eräänä iltana äiti tuli erääseen ruo-

kalaan ja itkussa suln pyysi puhutele- miä. Siinä hän kaikkien kuullen selitti, että Meeri on raskauden ti- lassa, eikä hän saa selvää, kuka on tulevan lapsen isä. Jos nyt joku tah- toisi olla niin hyvä ja naida hänen tyttärensä, niin kyllä jumala varmaa- tulisi palkitsemaan sen. Itse hän lu- paa kaiken elämänsä rukoilla miehen puolesta.

Miehet koettavat selittää hänelle, että kukapa "kunnan mies" ottaisi sellaista vaimoa itselleen. Vaimo ruka- vastaa, että ei sen tarvitse olla ol- lenkaan kunnan mies, olisipa vaikka linnan rosvo, kun ei vaan hänen tyt- tärensä tarvitseisi jäädä omin apui- neen, eikä lapsi raukka koko ikäänsä tarvitseisi äpärän nimeä kantaa.

Vaimorukka ei käsitä, mitä hän nyt valmistelee jo ennestään harhaan kul- keneelle tyttärelleen.

Tämän klotun järjestelmän nurin- kurisuuDET ja kirjuudet jatkuvat ja kasvavat mainiosti kansojen pimeyden tähden.

Koskahan työme tuo toivotut tulokset, että saisimme kaikki ajatella: tuo on väärää, minä koitan taistella sitä vastaan.

FREEDALE, MAN., CAN.

Elpä ole näkynyt Toverittaren paljo- toilla pitkään aikaan rivittäkään tääl- tä risukosta. Pisti päähäni, että jos- pa minä pistäisin muutaman rivin.

Niin... nyt se on jo kaunein kesä mennyt. Syksyn tuulet alkavat puhalttaa, ennustaan pitkän ja kylmän talven tuloa. Se taas lisää työllisil- le utta huolta ja miettimisen aiheita: kuinka pääsemme yli ankaran talven? Koskahan näemme köyhä- listön varmana voitostaan marssivan vastaan kiduttajansa, varmana kulu vapaa aavikon tuuli, joka puhaltaa pois esteet tieltään. Mekin olemme varmat, että tämä järjestelmä ker- ran muuttuu. Vaikkapa ei omat sil- mämme sitä aikaa näkisi, niin var- masti suku kuitenkin, jos nimittäin kasvatamme heidät niin, että he ovat valmiit jatkamaan työtämme. Voi, Jospa he edes saisivat olla vapaana, eikö enää tämän ikeen ja orjuuden alla, niinkuin me vielä tänäpäivänä.

Kuivuuatta on ollut täällä tänä ke- sänä. Ja tuulet alkavat tehdä tuhoja, ellei vaan tule pian sadetta. Tähän asti ei ne ole sanottavia tuhoja saa- neet aikaan. Eiköhän tämä kerra- si riittä. Toveruudella — M.....a.

NEWBERRY, MICH.

Terveiseni teille Toverittaren lukij- jat. En ole koskaan ennen kirjoit- tanut Toverittareen, mutta nyt ajatte- lin, että kerta ensimmäinen. Olen suu- rilla mielenkiinnolla seurannut Tove- rittaren kehitystä ja sen tilaajamää- rän kohoamista.

Niin pieni kun tämä lehtemme on- kin, näyttää se olevan erittäin tark- ka koko maailman köyhälistön voiman ja edistyksen puntari ja mitti. Tove- ritar on ollut mielestäni monpuo- lisempi kuin ennen, joten toivon, et- tä joka vaan kynnelle kykenee tek- si parhaansa tämän lehden eteenpäin viemiseksi.

Täältä ei näe kirjoituksia Toverit- tareessa kuin hyvin joskus, ainoas- taan Lydia Warvich on ainoa, jonka kirjoituksia olen nähnyt täältä palikka- kunnalta Toverittareesta. Mutta o- saksiksi on syy siinä, että ovat osa yhä- tä kykeneemättömiä kuin minäkin, vaikka ymmärrän kylläkin työläis- naisen velvollisuuden omaa asiaansa kohtaan. Mutta en nyt tällä kertaa pakise tämän enempää, vaan ehkä toiste. Toivon vaan lisää uusia ti- laajia Toverittarelle. Toivoo.

Iikan Liisa.

+++++
 + NEW YORKIN SUOM. NAISTEN +
 +
 + OSUUSKOTI +
 + JA PAIKANVÄLITYS-TOIMISTO +
 + 241 Lenox Ave. & 122 St. +
 +
 + Telefooni: 813 Morning side +
 +++++